

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
“ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”

Факультет “Економіка та управління”
Кафедра “ Менеджмент організацій”

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Декан факультету

_____ Л.П. Вовк

“ _____ ” _____ 2009 р.

Рекомендовано

навчально-методичною

комісією спеціальності

«Менеджмент організацій»,

протокол засідання від № _____

“ _____ ” _____ 2009 р.

Голова комісії

к.е.н., доц. _____ Ю.Н. Деречинський

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

дисципліни циклу вибіркових професійно – орієнтованих дисциплін

„Операційний менеджмент”

Галузь знань 0306 - Менеджмент і адміністрування

Напрямок підготовки 6.030601 - Менеджмент

Курс – IV, семестр – 8

Рекомендовано кафедрою “Менеджмент організацій”,

протокол № _____ від “ _____ ” _____ 2014 р.

Зав. кафедри д.т.н., професор

О.П. Мельникова

Програму склав: к.е.н., доцент

доцент кафедри “ Менеджмент організацій”

С. В. Коверга

“ _____ ” _____ 2014 р.

Горлівка 2014 р.

Лист перезатвердження робочої програми
з дисципліни „Операційний менеджмент”

Вніс зміни до програми

_____ 20__ р.
“ _____ ” _____

Рекомендована кафедрою
“Менеджмент організацій”, протокол
засідання № _____ “ _____ ” _____ 20__ р.,
Зав. кафедри

_____ О.П. Мельникова

Затверджена навчально-методичною
комісією спеціальності «Менеджмент
організацій», протокол засідання
№ _____ від “ _____ ” _____ 20__ р.,
Голова комісії

_____ О.П. Мельникова

Затверджена навчально-методичною
комісією факультету «Економіка та
управління», протокол засідання № _____
від “ _____ ” _____ 20__ р.,
Голова комісії

_____ Д.В. Ніколаєнко

Вніс зміни до програми

_____ 20__ р.
“ _____ ” _____

Рекомендована кафедрою
“Менеджмент організацій”, протокол
засідання № _____ “ _____ ” _____ 20__ р.,
Зав. кафедри

_____ О.П. Мельникова

Затверджена навчально-методичною
комісією спеціальності «Менеджмент
організацій», протокол засідання
№ _____ від “ _____ ” _____ 20__ р.,
Голова комісії

_____ О.П. Мельникова

Затверджена навчально-методичною
комісією факультету «Економіка та
управління», протокол засідання № _____
від “ _____ ” _____ 20__ р.,
Голова комісії

_____ Д.В. Ніколаєнко

1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ РОЗДІЛ

1.1 Загальні положення

Робоча програма і плани розроблені у відповідності з наказом МОН від 19.06.02 №11/9-307 «Про завершення розробки галузевих стандартів вищої освіти». Та відповідно приказу МОН від 20.10.2004 №812 «Про особливості впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу». Робоча програма складена згідно з типовою програмою дисципліни „Операційний менеджмент” галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування» напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент».

Дисципліна „Операційний менеджмент” входить до переліку нормативних дисциплін циклу професійної та практичної підготовки підготовки. За пер. пр (шифр – ПП) в галузі менеджменту організацій за професійним напрямком – 0306 «Менеджмент».

1.2 Мета викладання дисципліни: формування умінь розроблення операційної стратегії, створення та використання галузевих операційних підсистем як основи забезпечення досягнення місії організації.

1.3 Предмет: закономірності планування, створення та ефективного використання операційної системи організації.

1.4 Змістовні модулі: Типи операцій, операційний цикл, галузеві особливості операційних функцій. Операційна система та складові підсистеми. Виражена компетентність, конкурентні переваги. Формування операційної стратегії. Стратегічне, тактичне та оперативне планування операцій. Оперативне управління та диспетчерування виробництва. Агрегативне планування. Розміщення потужностей, масштаби та просторова

організація діяльності. Управління матеріально-технічним забезпеченням. Управління запасами залежного та незалежного попиту. Принципи організації праці. Розподіл та кооперація праці, класифікація робочих місць. Проектування робіт і нормування праці по операціях. Робоче середовище та умови праці, режим роботи. Соціотехнічний підхід до розроблення операцій. Загальний менеджмент якості. Інструменти контролю якості. Управління продуктивністю організації. Менеджмент проекту.

1.5 Задачі вивчення дисципліни і основні вимоги до рівня засвоєння змісту дисципліни:

- усвідомлення того, що операційна система є однією з найважливіших складових будь-якого підприємства, через що спеціалісту в галузі управління потрібно докорінне знання основ та категорійного апарату операційного менеджменту;

- знання принципів та методів раціональної організації, планування і контролю за функціонуванням операційних систем різних видів;

- вміння розробляти операційну стратегію підприємства;

- вміння обґрунтовувати рішення щодо створення операційної системи, підтримки належного режиму її поточного функціонування;

- вміння здійснювати менеджмент якості та управляти продуктивністю операційної діяльності організації;

- знання особливостей операційного менеджменту на підприємствах різних галузей.

Після вивчення цього курсу студент повинен знати:

- поняття і складові елементи виробничого процесу і принципи його організації, виробничу структуру підприємства;

- основні правила при визначенні виробничої потужності підприємства;

- організаційні форми управління технічною підготовкою виробництва, які забезпечують оптимальне використання науково-технічних, трудових та

фінансових ресурсів, прийняття управлінських рішень по організації виробництва, направлених на досягнення ефективних кінцевих результатів;

- основні вимоги і задачі, що стоять перед допоміжним виробництвом.

Студент повинен вміти:

- використовувати отримані знання в практичній діяльності;
- працювати з нормативно-довідковою документацією, вміти узагальнювати, порівнювати, робити висновки, володіти навичками прийняття самостійного рішення;
- використовувати сучасні методи управління виробництвом на промисловому підприємстві;
- виявляти резерви підвищення ефективності виробничої діяльності.

1.6 Перелік дисциплін, необхідних для вивчення даної дисципліни:

Курс «Операційний менеджмент» для студентів зазначеного напрямку є нормативною дисципліною, яка забезпечує формування умінь, передбачених освітньо-кваліфікаційною характеристикою.

Дисципліна вивчається на основі базової загальноєкономічної та правової підготовки студентів, вивчення курсу «Основи менеджменту», «Системи технологій», «Інформатика та комп'ютерна техніка», «Дослідження операцій».

Курс закладає підвалини для подальшого вивчення дисциплін, пов'язаних з галузевою специфікою кожної спеціальності та спеціалізації.

Методика вивчення курсу базується на синтезі лекцій, семінарських, практичних занять, які передбачають розв'язання розрахункових задач, аналіз конкретних ситуацій, ділові ігри, тестування, та самостійної позааудиторної роботи студентів.

1.7 Місце дисципліни в професійній підготовці спеціаліста

«Операційний менеджмент» відноситься до циклу професійної та практичної підготовки (ПП) підготовки бакалаврів галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування» напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент».

Структурно-логічне місце: після вивчення ПП 10.1 «Основи менеджменту»; ПЗ 7 «Інформатика та комп'ютерна техніка»; ПЗ 8 «Системи технологій».

2. РОЗКЛАД НАВЧАЛЬНИХ ГОДИН

Розподіл навчальних годин дисципліни «Операційний менеджмент» за основними видами навчальних занять наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 - Розклад навчальних годин дисципліни «Операційний менеджмент»

Таблиця 2.1 - Розклад навчальних годин дисципліни «Операційний менеджмент»

Види навчальних занять	Всього		Семестр
	годин	кредитів ECTS	8
Загальний обсяг дисципліни	144	4,0	178
1. Аудиторні заняття	80		80
з них:			
1.1 Лекції	48		48
1.2 Практичні заняття з курсового проектування	16		16
1.3 Лабораторні заняття	16		16
2. Самостійна робота	66		66
З НИХ:			
2.1 Підготовка до лекційних занять	24		24
2.3 Підготовка до лабораторних занять	8		8
2.4 Виконання курсової роботи	16		16
2.5 Підготовка до МК 1	9		9
2.6 Підготовка до МК 2	9		9
3. Контрольні заходи	32		Іспит

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

3.1 Лекційні заняття

Тема і зміст лекцій дисципліни «Операційний менеджмент» наведені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Теми і зміст лекцій

Номер теми	Назва теми та її зміст	Обсяг лекцій, ак. годин	Обсяг самостійної роботи, ак. годин
1	2	3	4
1	<p>Вступ Загальна характеристика курсу «Операційний менеджмент»: мета, задачі, проблематика. Предмет та об'єкт дослідження. Значення курсу для підготовки фахівців. Система курсу «Операційний менеджмент» та його зв'язок з іншими дисциплінами. Порядок вивчення курсу та контролю знань студентів.</p> <p>Тема 1. Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту Виробництво як процес перетворення ресурсів організації у вихідну продукцію. Об'єктивні закономірності управління виробництвом (процесом). Природа операційної функції. Галузеві особливості операційної функції. Сутність і місце операційного менеджменту в системі менеджменту організації. Взаємозв'язок операційного менеджменту з іншими функціональними видами менеджменту. Поняття «операції» та «виробництво», їх взаємозв'язок та розбіжність. Виробничий та операційний менеджмент: спільні та відмінні характеристики. Історичний розвиток операційного менеджменту: промислова революція, розвиток теорії менеджменту, розвиток науки менеджменту і систем. Особливості операційного менеджменту: цілі та основні завдання. Принципи, функції та методи операційного менеджменту. Операційний менеджер та процес управління.</p>	4	2

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4
2	<p>Тема 2. Операційна стратегія Коло стратегічних питань, що вирішується у операційному менеджменті. Сутність та етапи розробки операційної стратегії. Операційні пріоритети. Пріоритети, які визначаються місцем на ринку. Зсув конкурентних пріоритетів. Формування стратегії виробництва товару. Розробка стратегії процесу. Типи процесів: сфокусований на процесі, сфокусований на продукті та процес, який повторюється. Порівняння стратегій процесів. Особливості стратегій сервісних процесів. Вплив життєвого циклу на операційну стратегію. Виражена компетентність та конкурентні переваги. Застосування «дерева рішень» у проектуванні товару або процесу.</p>	6	3
3	<p>Тема 3. Операційна система організації Сутність системного підходу до операційного менеджменту. Операційна система як об'єкт управління. Особливості та властивості операційної системи. Складові частини операційної системи: перероблююча підсистема, підсистема забезпечення та підсистема планування і контролю. Класифікаційні підходи до операційних систем. Виштовхуючі та витягуючі операційні системи. Одиначні (проектні) системи. Дрібносерійні системи. Системи масового виробництва. Системи з безперервним процесом.</p>	6	3
4	<p>Тема 4. Операційна діяльність: ресурси, процеси та результати Поняття операційної діяльності підприємства. Склад основних ресурсів як вхідних факторів операційної діяльності. Поняття недостатнього, надлишкового та ресурсу обмеженої потужності. Товари (послуги) як результат операційної діяльності підприємства. Операційні процеси організації - динамічна основа функціонування та розвитку операційної системи. Принципи організації та складність операційних процесів. Типи операційних процесів, їх ознаки.</p>	8	3

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4
	<p>Організація операційного процесу у просторі й часі.</p> <p>Поняття, структура та тривалість операційного циклу підприємства. Визначення тривалості операційного циклу підприємства. Особливості управління за фазами операційного циклу підприємства.</p>		
	<p>Тема 5. Управління процесом проектування операційної системи</p> <p>Проектування операційної системи: сутність, цілі та етапи. Склад критеріїв та факторів проектування операційної системи. Соціотехнічний підхід до розробки операцій. Зміни операцій. Сучасний рівень розвитку операційних систем: системи автоматизованого проектування, автоматизовані системи управління виробництвом, системи автоматизованого складування та подачі товарів, гнучкі виробничі системи, інтегровані автоматизовані системи управління виробництвом.</p> <p>Відмінності у проектуванні продукту та послуги. Реалізація функції якості як можливість залучення споживача до операційного процесу.</p> <p>Необхідність рішень з просторової організації діяльності. Схеми розміщення та масштаби виробничих потужностей. Розміщення обладнання для поточного виробництва. Проектування поопераційної (функціональної) схеми розміщення обладнання. Гнучкі схеми. Методологія схеми розміщення потужностей. Розміщення приміщень і обладнання сервісних підрозділів підприємства. Планівка офісу.</p> <p>Проектування виробничого і обслуговуючого потоків: методи, засоби, інструментарій.</p> <p>Проектування робіт і нормування праці.</p>	6	3
	<p>Тема 6. Управління поточним функціонуванням операційної системи</p> <p>Стратегічне, тактичне та оперативне планування операцій, агрегативне планування. Управління матеріально-технічним забезпеченням. Функції, завдання та основні вимоги до оперативного управління виробництвом. Зміст та фази оперативного управління. Організація диспетчеризації виробництва. Регулювання незавершеного виробництва. Види систем оперативного управління виробництвом.</p>	8	3

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4
	<p>Контроль за виконанням робіт. Контроль операційного процесу. Контроль якості сировини, матеріалів, товарів та послуг. Контроль запасів.</p> <p>Роль та завдання управління матеріальними ресурсами та запасами. Управлінські рішення в сфері управління запасами та пов'язаними з ними витратами. Особливості управління запасами залежного та незалежного попиту. Методи диспетчеризації запасів. Система управління «точно у термін».</p> <p>Робоче середовище та умови праці, режим роботи. Класифікація робочих місць. Принципи організації праці. Розподіл та кооперація праці. Мотивація роботи. Робочі завдання. Основи нормування праці. Методи нормування праці. Хронометраж (система нормативів часу). Методи нормування часу.</p>		
	<p>Тема 7. Управління проектами</p> <p>Сутність проектного підходу до управління організацією. Життєвий цикл проекту. Менеджмент проекту.</p> <p>Планування проектів. Поопераційний перелік робіт. Створення робочих графіків за допомогою діаграм Г. Гантта. Розклад проектів. Контролінг проектів. Методи сітьового планування: переваги та недоліки. Техніка управління проектами методом оцінки та розгляду програми (РЕНТ) та методом критичного шляху (СРМ). Програмне забезпечення управління проектами (програмний продукт М8 Ргоіесі).</p>	4	3
	<p>Тема 8. Менеджмент якості та управління продуктивністю операційної діяльності</p> <p>Загальний менеджмент якості (ТОМ). Поняття, значення фактори забезпечення якості товарів та послуг. Показники якості методи їх оцінки. Нормативи якості товарів та послуг.</p> <p>Планування якості. Організаційне забезпечення якості. Інструменти контролю якості. Аналіз програм забезпечення якості У.Е.Демінга, Д.Джурана, П.Кросбі, К.Ішикава, Ш.Шинго. Методи Дж.Тагуші. Підхід з точки зору загального менеджменту якості. Розвиток програми забезпечення якості. Групи управління якістю і система боротьби за якість товарів.</p>	6	3

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4
	<p>Продуктивність операційної діяльності як основна мета операційного менеджменту. Комплексний підхід до питань продуктивності. Показники результативності функціонування операційних систем. Моделювання процесу управління продуктивністю операційної системи. Фактори, що впливають на динаміку продуктивності організації. Шляхи підвищення продуктивності праці в організації.</p> <p>Особливості операційного менеджменту в різних галузях економіки.</p>		

3.2 Практичні заняття

Таблиця 3.2 – Теми і зміст практичних занять

№ п/п	Назва теми та зміст практичних занять	Обсяг практичних занять, ак. годин	Обсяг самостійної роботи, ак. годин
1	Форми суспільної організації виробництва.	2	1
2	Розрахунки показників раціональності виробництва.	2	1
3	Прогнозування як метод прийняття рішень.	2	2
4	Інструменти прийняття рішень у виробничому менеджменті.	2	2
5	Стратегічні рішення в операційному менеджменті.	2	1
6	Тактичні рішення в операційному менеджменті.	2	1
7	Планування потреби в матеріалах, деталях.	2	2
8	Управління запасами і техніка управління “точно вчасно”.	2	2
	Всього практичних занять	16	12

3.3 Лабораторні заняття

Таблиця 3.3 – Теми і зміст лабораторних занять

№ п/п	Назва теми та зміст практичних занять	Обсяг практичних занять, ак. годин	Обсяг самостійної роботи, ак. годин
1	Розрахунок показників роботи машинної техніки.	2	2
2	Організація транспортно-складського потоку.	4	2
3	Визначення впливу матеріальних ресурсів на можливість виникнення ризику незатребуваності продукції.	4	2
4	Економічна оцінка наслідків ризику незатребуваності продукції.	4	2
5	Контроль за виконанням виробничої програми.	2	2
6	Всього лабораторних занять	16	12

3.4 Курсове проектування

Таблиця 3.4 – Найменування занять з курсового проектування

№ п/п	Назва теми та зміст практичних занять	Обсяг практичних занять, ак. годин	Обсяг самостійної роботи, ак. годин
1	Видача завдання, вибір напрямку дослідження, обґрунтування необхідності реформування діяльності підприємства в сучасних умовах.	2	1
2	Теоретичне дослідження економічної сутності категорій — об'єктів вивчення у проекті.	2	1
3	Розрахунок за багатофакторною моделлю результативності підприємства (БФМР).	2	2
4	Розрахунок показників ефективності роботи підприємства за багатофакторною моделлю результативності підприємства.	2	2
5	Розрахунок коефіцієнтів продуктивності за багатофакторною моделлю результативності підприємства.	2	1
6	Аналіз та оцінка отриманих результатів за багатофакторною моделлю результативності підприємства.	2	1
7	Визначення напрямків удосконалення роботи підприємства.	2	1
8	Розробка положення про порядок участі робітників підприємства в його прибутках.	2	1
9	Реалізація процедури діяльності бригад, результативності і продуктивності.		1
	Всього за семестр	16	11

3.5 Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів складається з самостійного опрацювання навчальної, методичної літератури та наукової періодики при підготовці до лекційних, практичних, лабораторних занять, виконання курсової роботи, роботи по підготовці до МК 1 та МК 2.

Обсяг самостійної роботи наведено в табл. 2.1, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4

Результатом наведеної роботи є написання курсової роботи, звітів з виконання лабораторних та практичних робіт.

4. ЗАСОБИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

4.1 Види контролю:

4.1.1 Вхідний (нульовий) контроль;

4.1.2 Поточний контроль: МК 1, МК 2.

4.1.3 Підсумковий (семестровий) контроль - іспит;

4.1.4 Контроль знань з вивченої дисципліни.

4.1.1 Перелік запитань до вхідного контролю

1. Визначити сутність категорій «управління» та «менеджмент».
2. Проаналізувати спільне та відмінне між менеджером та підприємцем.
3. Проаналізувати типи організацій в Україні.
4. Визначити суть та характерні особливості управлінських рішень, проаналізувати програмовані та непрограмовані рішення.
5. Проаналізувати зовнішнє середовище організації: фактори прямої та непрямої дії.
6. Надати загальні характеристики зовнішнього середовища
7. Дати оцінку різновидам та способам ухвалення управлінських рішень.
8. Проаналізувати елементи й етапи процесу комунікацій
9. Проаналізувати модель процесу обміну інформацією як системи зі зворотним зв'язком і шумом.
10. Проаналізувати перешкоди в організаційних комунікаціях
11. Проаналізувати перешкоди в міжособистісних комунікаціях
12. Проаналізувати фактори, що впливають на індивідуальну поведінку й успішність діяльності.
13. Проаналізувати модель впливу непередбачених обставин на організацію
14. Дати оцінку сутності і змісту планування як функції менеджменту
15. Дати оцінку моделі процесу стратегічного планування.
16. Проаналізувати основні стратегічні альтернативи розвитку організації.
17. Дати визначення місії та цілей організації, навести їх характеристики.
18. Проаналізувати етап оцінка й аналіз зовнішнього середовища у процесі стратегічного планування
19. Проаналізувати яким чином проводиться управлінське обстеження внутрішніх сильних і слабких сторін організації у процесі стратегічного планування.
20. Проаналізувати процес реалізації стратегії
21. Проаналізувати процес планування реалізації стратегії: вироблення тактики, політики, процедур, правил.
22. Дати характеристику лінійним повноваженням

23. Дати оцінку найпоширенішим перешкодам для ефективного делегування повноважень з боку керівника
24. Дати оцінку найпоширенішим перешкодам для ефективного делегування повноважень з боку підлеглих
25. Визначити основні типи адміністративно-управлінського апарата
26. Визначити основні типи апаратних повноважень.
27. Проаналізувати фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень
28. Визначити концепції делегування, відповідальності, організаційних повноважень.
29. Проаналізувати загальні функції управління.
30. Дати оцінку бюрократичним структурам управління організацією.
31. Проаналізувати загальні фактори в роботі керівника: ролі керівника, управлінські функції, рівні управління.
32. Дати оцінку адаптивним структурам управління організацією.
33. Дати оцінку підходу до управління з позицій виділення різних шкіл
34. Проаналізувати процес ний, системний та ситуаційний підходи до управління організацією.
35. Дати оцінку факторам внутрішнього середовища організації.
36. Проаналізувати процес розробки та ухвалення управлінських рішень в ситуаціях визначеності, ризику та невизначеності.
37. Проаналізувати методики групового ухвалення управлінських рішень.
38. Проаналізувати процес управління організацією з точки зору відкритої системи.
39. Проаналізувати методи прогнозування при прийнятті управлінських рішень.
40. Проаналізувати класи (типи) моделей, що використовуються при прийнятті управлінських рішень.
42. Дати оцінку способам моделювання, що використовуються при прийнятті управлінських рішень.
43. Проаналізувати систему цілей організації: класифікацію цілей, підходи до забезпечення необхідної ефективності діяльності.
44. Проаналізувати характеристики та критерії оцінки раціональності організаційних структур.
45. Надати характеристики раціональної бюрократії, її сильні та слабкі сторони
46. Проаналізувати функціональну структуру організації, її переваги та недоліки.
47. Проаналізувати продуктову структуру організації, її переваги та недоліки
48. Проаналізувати регіональний тип структури організації, її переваги та недоліки
49. Проаналізувати матрічні структури організації, їх переваги та недоліки

50. Проаналізувати адаптивні й механістичні організаційні структури, їх переваги та недоліки
51. Надати характеристики, за якими можна оцінити ступінь централізації організації
52. Оцінити фактори, що визначають ступінь децентралізації організації
53. Оцінити переваги централізації й децентралізації
54. Провести порівняльний аналіз програмованих і непрограмованих рішень
55. Навести загальну класифікацію управлінських рішень
56. Проаналізувати етапи раціонального вирішення проблеми
57. Проаналізувати умови та джерела виникнення ризику при прийнятті управлінських рішень
58. Надати характеристики концепціям єдиноначальності та нормі керованості
59. Надати характеристику стратегії та процесу стратегічного планування
60. Надати характеристику місії організації та навести вимоги, що повинна включати її формулювання
61. Проаналізувати фактори зовнішнього середовища, що оцінюються в процесі стратегічного планування
62. Охарактеризувати зони, що підлягають управлінському обстеженню внутрішніх сильних і слабких сторін організації в процесі стратегічного планування
65. Охарактеризувати методи управлінської діяльності
66. Охарактеризувати принципи реалізації методів управлінської діяльності
67. Навести поняття організації та надати її загальні характеристики
68. Навести поняття та надати характеристику управлінських ролей
69. Проаналізувати зміст рівнів управління організацією.
70. Навести класифікацію цілей організації
71. Проаналізувати концепції спеціалізованого поділу праці й сфери контролю
72. Навести найважливіші характеристики та критерії оцінки раціональності організаційних структур
73. Навести поняття та надати класифікацію технологій
74. Проаналізувати фактори, що впливають на індивідуальне поведіння й успішність діяльності
75. Проаналізувати принципи управління Анрі Файоля
76. Обґрунтувати необхідність контролю в управлінні
77. Надати характеристику видам управлінського контролю
78. Надати характеристику функціям завершального контролю
79. Проаналізувати модель процесу контролю
80. Надати характеристику показникам результативності в процесі контролю
81. Охарактеризувати сутність масштабу припустимих відхилень та методу управління за принципом виключення

82. Проаналізувати характеристики ефективного контролю
83. Проаналізувати етап встановлення стандартів в процесі контролю
84. Проаналізувати етап порівняння результатів із стандартами в процесі контролю
85. Проаналізувати етап корегуючих дій в процесі контролю
86. Надати загальну характеристику змістовним та процесуальним теоріям мотивації
87. Проаналізувати концепції потреб та винагород: поняття та види
88. Проаналізувати модель мотивації поведінки через потреби
89. Проаналізувати ієрархію потреб А.Маслоу
90. Проаналізувати двофакторну модель мотивації Ф. Герцберга
91. Проаналізувати мотиваційну теорію очікувань
92. Проаналізувати мотиваційну теорію справедливості
93. Надати характеристику моделі мотивації Портера – Лоулера
94. Проаналізувати основні типи формальних груп в організаціях
95. Проаналізувати причини виникнення неформальних груп в організаціях
96. Проаналізувати спільні та відмінні риси формальних та неформальних груп
97. Проаналізувати характеристики неформальних організацій
98. Проаналізувати чинники, що впливають на ефективність роботи групи
99. Проаналізувати основні типи комітетів в організаціях
100. Проаналізувати основні помилки, що пов'язані з використанням комітетів
101. Проаналізувати ситуації в яких є доцільним використання комітетів
102. Проаналізувати відмінності між управлінням і лідерством
103. Надати характеристику концепціям влади та впливу
104. Обґрунтувати необхідність влади в управлінні
105. Надати характеристику концепції балансу влади
106. Надати коротку характеристику формам влади
107. Надати характеристику владі заснованій на примусі, впливу через страх та її використанню у сучасних організаціях
108. Надати характеристику владі заснованій на винагороді, впливу через позитивне підкріплення та її використанню у сучасних організаціях
109. Надати характеристику законній владі, впливу через традиції, її позитивним та негативним характеристикам
110. Надати характеристику владі прикладу, впливу за допомогою харизми
111. Надати характеристику владі експерта, впливу через розумну віру та її використанню у сучасних організаціях
112. Надати характеристику владі заснованій на переконанні, її позитивним та негативним характеристикам
113. Навести поняття конфлікту, проаналізувати функціональні та дисфункціональні конфлікти

114. Проаналізувати типи конфліктів в організаціях
115. Проаналізувати причини виникнення конфліктів в організаціях
116. Проаналізувати модель конфлікту як процесу
117. Проаналізувати функціональні наслідки конфлікту
118. Проаналізувати дисфункціональні наслідки конфлікту
119. Проаналізувати структурні методи вирішення конфліктів
120. Проаналізувати міжособові стилі вирішення конфліктів
121. Проаналізувати етапи процесу успішного управління організаційними змінами
122. Проаналізувати модель успішного проведення організаційних змін
123. Проаналізувати причини спротиву змінам та методи їх подолання
124. Проаналізувати особистісну теорію лідерства
125. Проаналізувати поведінковий підхід до лідерства
126. Проаналізувати ситуаційний підхід до лідерства
127. Проаналізувати демократичний підхід до керівництва
128. Проаналізувати автократичний підхід до керівництва
129. Надати характеристику стилей лідерства за Лайкертом
130. Надати характеристику стилей керівництва за Блэйком й Мутоном (управлінська решітка)
131. Проаналізувати ситуаційну модель керівництва Фідлера
132. Проаналізувати ситуаційну модель керівництва «шлях – мета» Мітчела і Хауса
133. Проаналізувати ситуаційну модель керівництва Херсі і Бланшара
134. Проаналізувати управлінський ефект ситуаційної моделі Фідлера
135. Проаналізувати модель ухвалення рішень керівником Врума - Йеттона

4.1.2 Перелік запитань до поточного контролю – МК 1, МК 2.

Запитання до першого модульного контролю.

1. Розкрити сутність операційного менеджменту, його місце в системі менеджменту підприємства.
2. Проаналізувати спеціальні та управлінські проблеми операційного менеджменту
3. Розкрити сутність організаційних методів операційного менеджменту
4. Проаналізувати концептуальну схему організаційних методів операційного менеджменту
5. Розкрити сутність соціально-психологічних методи методів операційного менеджменту
6. Розкрити сутність адміністративних методів операційного менеджменту

7. Розкрити сутність економічних методів операційного менеджменту
8. Проаналізувати «коло менеджменту» операційної системи
9. Розкрити сутність принципів операційного менеджменту.
10. Розкрити сутність функцій операційного менеджменту.
11. Надати характеристику операційній функції в організації.
12. Надати характеристику операцій як виду діяльності.
13. Розкрити сутність операційних систем та проаналізувати їх особливості
14. Надати характеристику ресурсам, що включаються у склад операційної системи
15. Надати характеристику основним ознакам, якими характеризується організація як система
16. Розкрити сутність операційної стратегії та основних завдань, що нею вирішуються
17. Надати характеристику елементам операційної стратегії
18. Надати характеристику факторам, що визначають стратегію підприємства
19. Надати характеристику місії, як найважливішому елементу економічної стратегії
20. Надати характеристику товарній стратегії, як складової економічної стратегії та основним завданням, що нею вирішуються
21. Надати характеристику стратегії ціноутворення, як складової економічної стратегії та основним завданням, що нею вирішуються
22. Надати характеристику стратегії взаємодії фірми з ринками виробничих ресурсів
23. Надати характеристику стратегії поведінки фірми на ринках цінних паперів і грошей
24. Надати характеристику стратегії зниження трансакційних витрат
25. Надати характеристику стратегіям зовнішньоекономічної діяльності та зниження виробничих витрат фірми
26. Надати характеристику стратегії інвестиційної діяльності фірми
27. Надати характеристику стратегії стимулювання персоналу фірми
28. Надати характеристику стратегії запобігання банкрутства фірми
29. Проаналізувати складові економічної стратегії фірми, що реалізуються у зовнішньому середовищі
30. Проаналізувати складові економічної стратегії фірми, що реалізуються у внутрішньому середовищі
31. Проаналізувати складові економічної стратегії фірми
32. Проаналізувати етапи формування економічної стратегії фірми
33. Проаналізувати правила та прийоми формування економічної стратегії фірми
34. Проаналізувати головні напрямки в діяльності фірми у виробленні стратегічних рішень
35. Проаналізувати особливості економічної стратегії управління

36. Проаналізувати форми, у яких здійснюється стратегічне управління виробництвом
37. Проаналізувати основні завдання внутріфірмового планування
38. Надати характеристику основних видів планів в діяльності підприємства
39. Надати характеристику основних типів планів в діяльності підприємства
40. Охарактеризувати основні принципи ринкового планування
41. Охарактеризувати правила й вимоги реалізації принципів планування
42. Охарактеризувати методи планування
43. Проаналізувати поточне планування виробництва його склад та структуру
44. Проаналізувати зміст та задачі оперативного управління виробництвом
45. Проаналізувати функції оперативного планування виробництва
46. Проаналізувати виробничо-економічне значення оперативного планування
47. Проаналізувати загальний порядок розробки планів і виробничих програм цехів
48. Проаналізувати склад елементів оперативного планування виробництва
49. Проаналізувати систему оперативного планування виробництва
50. Проаналізувати суть вибору планово-облікових одиниць в процесі оперативного планування виробництва
51. Проаналізувати значення об'ємних розрахунків в оперативному плануванні
52. Проаналізувати суть установлення календарно-планових нормативів в процесі оперативного планування виробництва
53. Проаналізувати зміст календарного планування
54. Проаналізувати системи оперативно-виробничого планування залежно від типу виробництва
55. Надати характеристику нормативній базі оперативного планування
56. Надати характеристику міжцеховому оперативному плануванню виробництва
57. Надати характеристику внутріцеховому оперативному плануванню виробництва
58. Розкрити сутність диспетчерування виробництва та його задач
59. Надати характеристику основним видам робіт, що охоплює диспетчерування виробництва
60. Проаналізувати зв'язок служби ОУВ з іншими службами підприємства

Типові задачі для першого модульного контролю

Задача 1 Визначити прибуток і рентабельність продукції на основі даних по кожному кварталу:

Показник	1	2	3	4
Кількість виробленої продукції, од.	1700	2000	1500	1300
Ціна виробу, грн.	50	60	60	60
Собівартість одиниці виробу, грн.	50	52	48	46

Задача 2 Відділ реєстрації готелю має інформацію за останні 5 років. Служба менеджменту готелю хотіла б визначити математичний тренд кількості реєстрацій для проектування майбутнього заповнення готелю. Мається ряд часових серій даних, що дозволяють побудувати рівняння регресії кількості зареєстрованих у готелі за часом. Дайте прогноз кількості зареєстрованих у 2009 р., якщо в 1999 р. – 17 тис. чол., 2000 р. – 16 тис. чол., 2001 р. – 16 тис. чол., 2002 р. – 21 тис. чол., 2003 р. – 20 тис. чол., 2004 р. – 20 тис. чол., 2005 р. – 23 тис. чол., 2006 р. – 25 тис. чол., 2007 р. – 24 тис. чол.

Задача 3 Інтенсивне використання техніки на базах і складах постачання і збуту протягом роботи механізмів протягом зміни $T_f = 8$ годин. Вантажопідйомність використовуваного автовантажувача $U_f = 5$ т. Визначити коефіцієнт інтенсивного завантаження, якщо коефіцієнт використання вантажопідйомності в першому випадку буде дорівнює 0,5, а час одного циклу 240 секунд, а в другому і третьому випадках відповідно 1 і 120 секунд. Розрахункове число циклів роботи механізмів у трьох випадках $K_{\text{ц}}^p = 36$, час корисної роботи машин складало 6 г. для першого і другого випадку і 7 годин для третього.

Задача 4 За звітний період підприємство виготовляє виріб А - 200 одиниць, виріб Б - 300 одиниць. Ціна виробу А - 1800 гр.од., Б – 2580 гр.од. вартість послуг промислового характеру, зроблених стороннім підприємствам – 37500 гр.од., залишок незакінченого виробництва на початок року – 75000 гр.од., на кінець року – 53000 гр.од. крім основної продукції зроблена тара на суму 12000 гр.од., зокрема й для випуску іншим підприємствам на суму 8000 гр.од. Визначити розмір товарної і реалізованої продукції.

Задача 5 Визначити інтенсивне, екстенсивне і загальне завантаження верстата протягом місяця за умов, що:

- 1) верстат працював у дві зміни по 8 годин;
  - 2) кількість робочих діб у місяці - 26;
  - 3) простої через ремонт складають 2,8% від режимного фонду часу;
  - 4) простої через організаційні причини 39 годин;
  - 5) планово трудомісткість однієї деталі 1,5 години;
- Фактично за місячний термін виготовлено 220 деталей.

Задача 6 У складальному цеху, що працює в 2 зміни по 8 годин, встановлено 3 потокові лінії. Кожна лінія на протязі зміни 2 рази зупиняється на 5-ти хвилинну перерва. Визначити такт, ритм, довжину і швидкість конвеєра для кожної лінії.

Вихідні дані наведені в таблиці.

Показники	Поточні лінії		
	1	2	3
1.Добове завдання, шт.	200	220	250
2.Кількість робочих місць на лінії	20	22	25
3. Крок конвеєра, м	2	2,1	2,1

Задача 7 Провести факторний аналіз продуктивності праці на підставі наступних даних:

Показник	План	Факт
Годинна продуктивність (ΔW час)	6	6,5
Тривалість зміни, годин	7,95	8,1
Число робочих днів у періоді, днів	288	225
Питома вага робітників у загальній чисельності персоналу, d	80%	82%

Розрахувати абсолютну зміну продуктивності праці за рахунок перерахованих вище факторів. Визначити відсоток росту або зниження продуктивності праці за рахунок впливу перерахованих вище факторів.

Задача 8 У звітному році підприємство за рахунок деяких організаційно – технічних заходів скоротило втрати робочого часу на проведення ремонту обладнання. Кількість вихідних та святкових днів у минулому і звітному роках 107 і 113, календарних – 365 днів. Режим праці – дві зміни.

Визначте коефіцієнти екстенсивного та інтенсивного завантаження обладнання, фондівіддачу у минулому і звітному роках.

Таблиця – Вихідні дані

Показники	Минулий рік	Звітний рік
1.Обсяг товарної продукції, млн. гр.од.	2240	2670
2.Середньорічна виробнича потужність, млн. гр.од.	2700	2780
3. Середньорічна вартість основних виробничих фондів, млн. гр.од.	1244	1271
4.Фактично відпрацьований час (у середньому на одиницю обладнання) за рік, годин	3340	3649
5.Планові витрати часу на ремонт обладнання, в % до режимного фонду	7	4

Задача 9 Вартість обладнання цеху на кінець року склала 15 тис. грн. З 1 березня введено в експлуатацію обладнання на суму 45,6 тис. грн., з 1 липня вибуло обладнання на суму 20,4 тис. грн. Було вироблено – 8 тис. тон. продукції, ціна за одну тону 3 тис. грн. Визначити фондвіддачу, фондомісткість. Проаналізувати отримані результати.

Задача 10 У цеху встановлено 100 станків, режим роботи – двозмінний по 8 годин. Річний фактичний обсяг випуску продукції склав 280 тис. виробів. Виробнича потужність цеху – 310 тис. виробів. Кількість робочих днів у році 260. Фактичний час роботи одного станка 4000 годин за рік. Проаналізувати рівень використання обладнання: розрахувати коефіцієнти екстенсивного, інтенсивного та інтегрального завантаження обладнання, а також режимний фонд роботи обладнання.

Задача 11 Провести факторний аналіз продуктивності праці. Визначити абсолютну зміну продуктивності праці за рахунок впливу наступних факторів.

Таблиця – Вихідні дані

Показники	Базовий період	Звітний період
1. Часовий виробіток, грн.	6,0	6,5
2. Кількість годин роботи в зміну, год.	7,95	8,1
3. Кількість робочих днів, днів	288	225
4. Питома вага робочих у загальній кількості персоналу, %	80	82

Розрахувати загальний відсоток зростання продуктивності праці за рахунок впливу усіх факторів.

Задача 12 Є наступні дані по випуску двох виробів.

Таблиця – Вихідні дані

Вид продукції	Вироблено продукції, од.		Витрати праці в плановому періоді, в нормо-годинах	Оптова ціна підприємства за штуку, грн.
	план	факт		
А	15000	14000	2	64
В	8000	12000	3	40

Проаналізувати динаміку фізичного обсягу випуску продукції. Розрахувати індивідуальні індекси фізичного обсягу випуску продукції по натуральному засобу. Розрахувати загальний індекс фізичного обсягу випуску продукції, використовуючи трудові і вартісні вимірники.

Задача 13 Приріст товарної продукції порівняно з планом склав 500 тис. грн. При цьому чисельність персоналу за планом 3030 осіб, а фактична – 3122 особи. Виробіток за планом 3300,3, за фактом 3363,2 грн. Визначте величину впливу чисельності та виробітку на обсяг товарного виробництва.

Задача 14 Склад навантажувально-розвантажувальних механізмів на підприємстві оптової торгівлі складає $H_2=20$ одиниць. Щодня в експлуатації знаходяться $H_1=15$ одиниць. Час роботи механізму 8 годин. Визначити $K_{екст}$ при наступних умовах:

- 1) при існуючих показниках,
- 2) при збільшенні кількості випуску навантажувально-розвантажувальних механізмів в експлуатації на 20%,
- 3) в випадку збільшення часу роботи механізму на 100%,
- 4) при збільшенні кількості випуску навантажувально-розвантажувальних механізмів в експлуатацію на 20% і збільшення часу роботи на 100%.

Який чинник має велике значення?

Задача 15 Основні виробничі фонди підприємства склали 2830 тис. грн. На 1 лютого введено основних фондів на суму 40 тис. грн., вибуло на 6 тис. грн. На 1 березня надійшло на 50 тис. грн., вибуло на 4 тис. грн. На 1 серпня надійшло основних фондів на 70 тис. грн., вибуло на 8 тис. грн. На 1 жовтня надійшло основних фондів на суму 10 тис. грн., вибуло на 5 тис. грн. Визначити вартість основних фондів на кінець року та їх середньорічну вартість, а також розрахувати коефіцієнти вибуття та поновлення фондів.

Задача 16 Валовий оборот підприємства в звітному періоді склав 5400 тис. грн. Валова продукція склала 4200 тис. грн. Напівфабрикатів вироблено на суму 2200 тис. грн., з яких реалізовано 460 тис. грн. Частина готової продукції була вироблена з сировини замовника. Вартість сировини замовника 80 тис. грн. Підприємством не оплачені: залишки незавершеного виробництва на початок періоду 420 тис. грн., на кінець - 390 тис. грн. Визначити обсяг товарної продукції підприємства.

Задача 17 Резерви зниження трудомісткості визначені в розмірі 7%. Резерв кращого використання робочого часу 3%. Визначити, як слід покращити структуру кадрів, тобто збільшити частку робітничих, щоб забезпечити зростання продуктивності праці всього персоналу підприємства не менше, ніж на 12%.

Задача 18 Передбачається, що порівняно з планом зросте випуск продукції на 5%. Кількість основних робочих (700 чол.) зросте на 5%, а кількість допоміжних робітників (500 чол.) – на 2%, кількість іншого персоналу (200 чол.) залишається незмінною. Визначити, на скільки відсотків зросте продуктивність праці на підприємстві. Проаналізувати ситуацію в зв'язку зі зміною кількості робітників.

Задача 19 Внутрішні втрати в базисному періоді склали 14%, в звітному періоді 12%. За умови кращої організації праці можливо забезпечити зниження внутрішньо змінних втрат на 60% по відношенню до звітнього. В базисному періоді кількість робочих днів 228, в звітному - 230. Однак можливо збільшити кількість робочих днів на 3 дні у порівнянні з звітним періодом. Визначити зміну продуктивності праці в звітному періоді у порівнянні з базисним, а також величину невикористаного резерву в звітному періоді.

Задача 20 На підприємстві за звітний період було вироблено:

1. Обладнання на суму 120000 грн., з нього реалізовано на суму 96000 грн.,
2. Вироблено напівфабрикатів – 75000 грн., з них використано на виробничі потреби на суму 68600 грн. і реалізовано на сторону на суму 500 грн.
3. Роботи промислового характеру на сторону- на суму 4400 грн.
4. Залишки незавершеного будівництва на початок року на суму 2400 грн., на кінець – 2100 грн.

Вся продукція, що реалізувалася, і роботи, які виконувались на сторону, оплачені. Визначити вартість покупки продукції підприємства.

Задача 21 Проаналізувати ефективність концентрації виробництва. Розрахувати відповідні показники ефективності концентрації виробництва кожного підприємства у системі промислового об'єднання. Визначити питому вагу підприємства з кращими показниками ефективності концентрації у загальному обсязі випуску продукції робітників, а також питому вагу вартості основних фондів промислового об'єднання.

Таблиця – Вихідні дані

Підприємство	Обсяг валової продукції, тис. грн.	Середньорічна чисельність промислово-виробничого персоналу, чол.	Середньорічна вартість основних виробничих фондів, тис. грн.
А	41285	4170	20362
В	39861	4115	19875
С	38362	3996	19730

Задача 22 На підприємстві розмір випуску продукції за рік склав 2000 т. Витрати на її виробництво склали 1810 млн. грн. На підприємстві було вжито заходів по заглибленню процесу спеціалізації, в результаті чого собівартість одиниці виробу знизилася на 7%, але водночас в зв'язку зі зміною постачальника зросли транспортні видатки на одиницю продукції з 2000 грн. до 2300 грн. Визначити розмір річного економічного ефекту від проведення цих заходів в майбутньому періоді при зростанні випуску продукції на 10%.

Задача 23 На основі вихідних даних, наведених в таблиці, проаналізувати:

- структуру основних фондів підприємства, визначити зростання частини основних виробничих фондів і зміну ваги активної частини фондів;
- визначити абсолютний приріст і темп зростання основних фондів;
- проаналізувати рух і наявність основних виробничих фондів.

Таблиця 5.8 – Вихідні дані

Група основних фондів	Наявність на початок року	Надійшло за рік	Вибуло за рік	Наявність на кінець року
Промислово-виробничі основні фонди	13200	2500	900	14800
Невиробничі основні фонди	1300	200	500	1000
Усього основних фондів	14500	2700	1400	15800
В тому числі активна частина	7650	2250	750	9150

Задача 24 Визначите темпи росту фондівіддачі, якщо вартість валової продукції в базисному періоді в оптових цінах організації - 9450 тис.грн.; вартість основного капіталу 4500 тис.грн.; частка активної частини - 0,6; коефіцієнт завантаження - 0,7. У перспективі частка активної частини основного капіталу складатиме 0,65; коефіцієнт завантаження - 0,75.

Задача 25 Виробниче підприємство досягло таких показників своєї господарської діяльності:

- обсяг реалізованої продукції - 250 т;
- продажна ціна однієї тони - 1800 грн.;
- собівартість 1 тони - 1440 грн.;
- рентабельність основного капіталу - 30%;
- рентабельність оборотного капіталу - 15%.

У розрахунковому році передбачається: 1) збільшити обсяг реалізації продукції і середньорічну вартість основного капіталу відповідно на 12% і 15%; 2) зменшити витрати на виготовлення і реалізацію продукції та оборотні кошти відповідно на 10% і 13%.

Розрахувати змінений рівень рентабельності: а) виробництва; б) продукції; в) основного капіталу; г) оборотного капіталу.

Задача 26 У звітному році на підприємстві реалізовано товарної продукції на 200 тис. грн. При середніх залишках оборотних коштів 47000 грн. Визначити можливий випуск продукції в наступному за звітним році за незмінного обсягу оборотних коштів та зменшеної на 14 днів тривалості одного їх обороту.

Задача 27 Обчислити такт поточної лінії по обробці втулок, необхідну кількість робочих місць (металообробних верстатів) і коефіцієнт їх завантаження за технологічними операціями на основі наведеної далі вихідної інформації.

Прямоточна лінія по механічній обробці втулок працює у робочі дні за двозмінним графіком звичайної тривалості (по 8 год.). Денний випуск становить 700 остаточно оброблених втулок. Технологічний процес складається з 5 операцій. Тривалість кожної з них становить: перша – 1 хв., друга – 0,5 хв., третя – 3 хв., четверта – 2 хв., п'ята – 2,5 хв.

Задача 28 На підприємстві проведені засоби по удосконаленню подетальної спеціалізації виробництва. Це дозволило зменшити собівартість одиниці виробу з 98,0 до 93,5 тис. грн., але збільшились транспортні витрати на доставку одиниці готової продукції споживачам з 2,0 до 2,5 тис. грн. Капітальні вклади на купівлю спеціалізованого обладнання склали 990 тис. грн. Визначте річний економічний ефект від спеціалізації, якщо випуск готової продукції складає 50 тис. одиниць.

Задача 29 Визначте річну економію від реалізації і кооперації виробництва, а також економію поточних витрат в результаті спеціалізації на основі наступних даних.

Таблиця - Вихідні дані

Показники	До спеціалізації	Після спеціалізації
1. Випуск продукції за рік, тис. од.	40	42
2. Вартість одиниці продукції, грн.	50,0	40,0
3. Ціна одиниці продукції, грн.	55,5	55,5
4. Питомі капіталовкладення, грн.	110,0	160,4
5. Транспортні витрати з доставки одиниці продукції споживачам, грн.	8,0	11,6
6. Випуск спеціалізованої продукції, тис. грн.	1300,0	1864,3

Задача 30 Визначити річну економію виробництва, а також економію поточних витрат в результаті спеціалізації, якщо відомо, що випуск готових виробів в рік до спеціалізації склав 40 тис. од., після - 42 тис. од. Собівартість одиниці виробу до спеціалізації 50 грн., після - 40 грн. Питомі капітальні вкладення до спеціалізації 110 грн., після – 160,4 грн. Транспортні видатки по доставці одиниці продукції споживачу до спеціалізації 8 грн., після – 11,6 грн. Коефіцієнт порівняльної економічної ефективності $E_n = 0,120$.

Запитання до другого модульного контролю

1. Проаналізувати сутність та види виробничої потужності підприємства
2. Охарактеризувати види виробничої потужності, чинники, що її визначають
3. Навести послідовність розрахунків виробничої потужності
4. Проаналізувати фактори, які позначаються на величині та рівні використання виробничої потужності підприємства
5. Проаналізувати фактори, які впливають на вибір місце розташування потужностей
6. Проаналізувати переваги централізованого розташування потужностей
7. Проаналізувати переваги децентралізованого розташування потужностей
8. Проаналізувати варіанти розташування обладнання
9. Надати характеристику фондів робочого часу, що використовуються при розрахунку виробничої потужності операційної системи
10. Проаналізувати фактори, що беруть до уваги при розрахунку виробничої потужності
11. Проаналізувати методику визначення виробничої потужності провідного цеху з виготовлення однорідної продукції
12. Проаналізувати методику визначення виробничої потужності в умовах серійного виробництва з широкою номенклатурою випуску виробів
13. Проаналізувати поняття коефіцієнту завантаження устаткування, методику його розрахунку
14. Методики розрахунку виробничої потужності за умов різних типів організації виробничого процесу
15. Проаналізувати алгоритм розрахунку виробничої програми та її обґрунтування виробничою потужністю
16. Проаналізувати структуру балансу виробничої потужності
17. Проаналізувати інтегральні вартісні показники використання виробничої потужності
18. Проаналізувати показники ступеня рівномірності завантаження обладнання
19. Проаналізувати шляхи поліпшення використання виробничої потужності
20. Проаналізувати принципи формування й функціонування системи управління матеріальними ресурсами
21. Проаналізувати чинники, що впливають на процес матеріалоспоживання на підприємствах
22. Проаналізувати місце і види виробничих запасів на підприємствах
23. Проаналізувати витрати на підтримання запасів, пов'язані із володінням запасами
24. Проаналізувати витрати на управління виробничими запасами
25. Проаналізувати позитивні та негативні сторони наявності значних виробничих запасів
26. Проаналізувати види діяльності, що впливають на щорічну загальну суму витрат на забезпечення запасів

27. Проаналізувати стратегії управління запасами
28. Проаналізувати матеріальні потоки в організації
29. Проаналізувати техніку управління запасами «точно вчасно»
30. Надати характеристику типів моделей управління запасами на підприємстві
31. Проаналізувати відмінність моделей фіксованої величини замовлення та фіксованого періоду часу в системі управління запасами
32. Надати характеристику базової моделі фіксованої величини замовлення в системі управління запасами
33. . Надати характеристику моделі фіксованого періоду часу з визначеним рівнем обслуговування в системі управління запасами
34. Надати характеристику моделі фіксованої величини замовлення із використанням в системі управління запасами
35. Надати характеристику моделі фіксованого періоду часу із використанням в системі управління запасами
36. Проаналізувати роль та значення постачання матеріальних ресурсів на підприємстві
37. Проаналізувати транзитну та складську форми постачання матеріальних ресурсів на підприємстві
38. Проаналізувати альтернативні форми постачання матеріальних ресурсів на підприємстві
39. Навести основні критерії вибору постачальника
40. Проаналізувати основні функції управління збутом
41. Проаналізувати стратегії управління збутом на підприємстві
42. Проаналізувати сутність, зміст та види ризиків операційної діяльності
43. Навести класифікацію ризиків операційної діяльності в залежності від ризикової події
44. Навести класифікацію ризиків операційної діяльності в залежності від причини виникнення
45. Навести класифікацію ризиків операційної діяльності за структурною ознакою
46. Проаналізувати фінансові ризики операційної діяльності
47. Проаналізувати методи визначення рівня ризиків операційної діяльності
48. Проаналізувати зарубіжний досвід зниження ризиків операційної діяльності
49. Проаналізувати ознаки виробничого колективу
50. Навести класифікаційні ознаки виробничих колективів
51. Визначити види та методи контролю якості продукції;
52. визначити види та методи контролю якості технологічних та управлінських процесів;
53. Охарактеризувати систему управління якістю, що існує в організації;
54. Охарактеризувати кількісні методи оцінки показників якості
55. Охарактеризувати якісні методи визначення ціни якості продукції
56. Охарактеризувати складові ціни якості
57. Охарактеризувати витрати на забезпечення якості

58. Охарактеризувати витрати пов'язані із незадовільною якістю
 59. Охарактеризувати витрати із яких складається ціна невідповідності
 60. Обґрунтувати економічно оптимальну якість

Типові задачі до другого модульного контролю

Задача 1. Виробнича потужність підприємства на початок планового року склала 274 млн. грн. Середньорічний приріст потужності планується за рахунок:

- 1) реконструкції сталеплавильного заводу-37 млн. грн;
- 2) проведення організаційно-технічних заходів-19 млн. грн;
- 3) зміна номенклатури продукції - 12 млн.грн.

Вибуття виробничої потужності в результаті зношення основних фондів планується в сумі 18 млн. грн, в тому числі:

вибуття обладнання з виробничою потужністю на виготовлення продукції на суму 9.5 млн. грн планується з 1 липня;

вибуття решти виробничої потужності у зв'язку із зношенням основних фондів планується з 1 жовтня.

Коефіцієнт використання середньорічної потужності 0.91.

Розрахувати вихідну, середньорічну виробничу потужність підприємства, а також можливий обсяг продукції із розрахованої виробничої потужності у вартісному виразі.

Задача 2 Визначити середньорічну і вихідну виробничу потужність, а також можливий обсяг випуску продукції, якщо виробнича потужність на початок планового періоду становила 370 млн. грн. Реконструкція, яка завершиться у травні, збільшить виробничу потужність на 24 млн. грн, а у вересні передбачено вивести фонди, що зменшить потужність на 17 млн. грн. Коефіцієнт використання виробничої потужності запланований на рівні 0.91.

Задача 3 Визначити середньорічну виробничу потужність підприємства та її ріст в плановому році (в грошових одиницях та відсотках) за даними таблиці 1.

Таблиця 1

Показники	Сума,млн.грн
Виробнича потужність на початок року	400
Введення потужності: в травні	10
в липні	8
Вибуття потужності у червні	15
Середньорічна потужність за попередній рік	368

Задача 4. В цеху 22 верстати. Норма часу на обробку виробу 0,48 н-год. Режим роботи двозмінний, тривалість зміни 8.1 год. В році 242 робочі дні. Регламентовані простої обладнання в ремонті складають 3 %. Коефіцієнт використання потужності 0.89. Визначити виробничу потужність цеху і його виробничу програму.

Задача 5. Визначити потужність і коефіцієнт завантаження верстата за такими вихідними даними. У році 260 робочих днів. Режим роботи двозмінний, тривалість зміни 8 годин, втрати часу на ремонт верстата - 3 %. Річний план виготовлення деталей на верстаті 700 шт. Трудомісткість деталі 6 н-год. Коефіцієнт виконання норм виробітку 1,2.

Задача 6. Розрахувати річну потужність випалювальної обертальної печі за даними: вага сировини, що завантажується - 60 т, вихід клінкеру - 80 %, тривалість відпалу - 18 год. Піч працює у неперервному режимі. Планові втрати часу на ремонт - 240 год в рік.

Задача 7. Визначити коефіцієнт використання виробничої потужності підприємства в цілому і по окремих виробках запланованої номенклатури. Очікувана виробнича потужність підприємства на початок планового року склала у вартісному виразі 192 млн. грн, в натуральному виразі по виробках: А-63шт, Б-1340 шт, В-15000 шт. В плановому періоді намічено введення в дію нових виробничих потужностей. По заводу середньорічна введена потужність 6 млн. грн, по виробках: А-5 шт, Б-50 шт, В-500 шт. Строки введення по виробках: А-31 червня, Б-3 березня, В-4 жовтня. Планова номенклатура по виробу: А-60 шт, Б-1300 шт, В-12000 шт. Вартість річного випуску по заводу в цілому 172 млн. грн.

Задача 8 Розрахуйте показники балансу виробничої потужності заводу, якщо вона складається по механо - складальному цеху, де встановлено на початок року 50 одиниць однотипного обладнання провідної групи. Корисний фонд часу роботи одиниці обладнання – 4200 годин за рік. З 1 липня планується введення додаткової виробничої потужності на 2000 комплектів продукції, а з 1 вересня – на 3200 комплектів. Плановий обсяг виробництва становить 402,6 тис. комплектів за нормою часу на один комплект 0,5 години.

Задача 9 У цеху встановлено 10 верстатів. Режим праці – дві зміни. Витрати часу для налагодження та ремонту верстата складають 10% від режимного фонду часу. Норма часу на виробництво однієї деталі – 2 години. Середній відсоток перевиконання норм – 115. Фактично один верстат відпрацював за рік в середньому 3039 годин. Визначте:

- 1) режимний і максимально можливий (корисний) фонд часу роботи верстатів;
- 2) річний випуск деталей цієї групи верстатів (виробничу потужність);
- 3) коефіцієнт екстенсивного використання верстатів.

Задача 10 Визначте виробничу потужність цеху і рівень її використання, якщо відомо, що у цеху працюють 40 верстатів, річний випуск продукції – 115500 виробів, режим праці – двозмінний, тривалість зміни – 8 годин, кількість робочих діб у році – 258, регламентовані простої обладнання – 4% від режимного фонду часу; норма часу на обробку одного виробу – 1,2 години.

Задача 11 Визначте вихідну і середньорічну виробничу потужність підприємства, якщо:

- 1) виробничу потужність на початок року – 18200 млн. у. од. продукції;
- 2) приріст виробничої потужності, який заплановано: з 1 квітня – 400 млн. у. од., з 1 липня – 340 млн. у. од., з 1 листопада – 300 млн. у. од.;
- 3) планове вибуття виробничої потужності: з 1 червня – 120 млн. у. од., з 1 вересня – 180 млн. у. од.

Розрахуйте показники балансу виробничої потужності.

Задача 12 У металообробному цеху діє 100 однотипних верстаків. З 1 вересня розрахункового року встановлено ще 30 верстаків, а з 1 липня виведено з експлуатації 8 одиниць устаткування. На цьому підприємстві усталеним є двозмінний режим роботи устаткування при тривалості зміни 8 годин. Число робочих днів на рік складає 250. Регламентована величина простоїв устаткування, спричинених його ремонтом і профілактичним обслуговуванням, становить 7% режимного фонду часу. Продуктивність 1 верстата у середньому дорівнює 5 деталей на годину. Запланований обсяг випуску виробів протягом року 1 720 тис. деталей.

1. Визначити величину виробничої потужності металообробного цеху.

Розрахувати очікуваний коефіцієнт використання виробничої потужності.

Задача 13 Виробничу потужність чавуноливарного цеху металургійного заводу станом на 1 січня розрахункового року становило 15 000 т чавунного литва. З 1 травня розрахункового року введено в дію 2 плавильних агрегати загальною потужністю 1200 т литва, а з 1 серпня цього ж року виведено з експлуатації 1 плавильний агрегат потужністю 540 т литва. Середньорічна виробничу програма чавуноливарного цеху становила 14000 т литва. Продовж розрахункового року вироблено 14500 т литва.

Пропонується визначити:

1. Середньорічну виробничу потужність чавуноливарного цеху за розрахунковий рік.

2. Приріст середньорічної продукції чавуноливарного цеху в розрахунковому році порівняно зі звітним роком.

Коефіцієнт використання виробничої потужності чавуноливарного цеху в розрахунковому році.

Задача 14 Визначити виробничу потужність пекарні та її виробничу програму, якщо середня тривалість випікання хлібобулочних виробів вагою 1 кг. становить 40 хв., тривалість зміни 8 год., режим роботи двозмінний. Номінальний фонд робочого часу 300 днів / рік, а втрати робочого часу 10%.

Виробнича потужність пекарні визначається потужністю печей, яких встановлено 3 одиниці. Коефіцієнт використання потужності 0.85.

Задача 15 Визначити місячну потребу хлібозаводу в борошні, його середній і максимальний запас, якщо період поставки 8 днів, а період зриву поставки 2 дні. Для забезпечення виконання денної програми слід використати 960 кг борошна, причому його втрати становлять 2 %. Протягом місяця хлібозавод працює 25 робочих днів.

Задача 16 Розрахувати коефіцієнт виходу готової продукції і виявити резерви росту випуску продукції за рахунок більш повного використання сировини. Фактична вага сировини, що поступила в виробництво, 840 тонн. Вага готової продукції - 315 тонн. Коефіцієнт виходу готової продукції в попередньому році - 0.350; середній по галузі коефіцієнт виходу готової продукції - 0.380.

Задача 17 Розрахувати плановий норматив оборотних засобів в запасах готової продукції на складах підприємства, що випускає вироби трьох видів(А,Б,В) і норму їх запасу в днях. Вихідні дані: річний обсяг випуску по повній собівартості (тис. грн): виріб А - 1512, виріб Б - 2484, виріб В - 3024. Середні витрати часу на підбір, комплектування і накопичення транспортних партій по нарядах і замовленнях споживачів: виріб А - 3 дні, виріб Б - 2, виріб В - 5 днів; середній час на відвантаження партій виробів, оформлення і представлення в банк на інкассо платіжних документів на відвантажені вироби 3 дні.

Задача 18 Розрахувати норматив оборотних засобів у виробничих запасах по основних матеріалах і напівфабрикатах. Програма випуску виробів в ІV кварталі планового року: виріб А - 200 шт; виріб Б - 50 шт. Вихідні дані - в таблиці 1.

Види матеріалів	Норма витрат ва один виріб, кг		Інтервал між поставками, дні	Транспортний запас, дні	Ціна, тис. грн/т
	А	Б			
Сталь вуглецева	100	200	20	5	15
Сталь якісна	10	30	60	5	38
Чавун	200	150	30		12
Кольорові метали	10	50	90	10	200

Задача 19 Визначити потребу підприємства в чорному металі і його мінімальний, максимальний і середній запас, якщо період поставки 20 днів, а період зриву поставки 4 дні. Дані наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Деталь	Чиста маса, кг	Коефіцієнт використання металу	Річний випуск, тис.шт
1	170	0,75	3
2	280	0,60	13
3	430	0,82	15
4	535	0,70	22

Задача 20 Встановити величину виробничих запасів (сировини і матеріалів), якщо відомо, що за один день витрачається 8.5 тонн сировини, ціна 1т - 8 тис. грн. Сировина і матеріали доставляються на підприємство кожні 20 днів, тривалість транспортування 3 дні, підготовчий запас-5 днів, страховий - половина поточного запасу в днях.

Задача 21 В поточному році на виготовлення продукції загальною вартістю 20 млн. грн витрачено 10 тис. т матеріалів. Норма витрат матеріалів на одиницю продукції відсутня. На наступний рік обсяг продукції того ж призначення планується в розмірі 22 млн. грн, тобто на 10 % більше, при економії матеріалів на 2 %. Визначити загальну потребу в матеріалах.

Задача 22 На основі даних таблиці 1 розрахувати показники використання чорних металів при виготовлення трьох верстатів, а саме:

- 1) коефіцієнт використання металу;
- 2) відносну масу верстата (питому матеріаломісткість).

Таблиця 1

Верстат	Норма витрат металу на виготовлення одного верстата, кг	Чиста маса верстата, кг	Потужність верстата, к.с
А	120	92	4,5
Б	150	120	5
В	140	110	4,3

Вияснити, який верстат є економічно більш вигідним з точки зору потужності і використання металу на його виготовлення.

Задача 23 За даними таблиці вияснити, чи є економічно доцільними обсяги капітальних вкладень, передбачені проектом плану об'єднання на наступні п'ять років, при $E_n = 0.2$.

Показники	Сумма
Обсяг капітальних вкладень по проекту, тис. грн	2350
Прибуток по об'єднанню за попередні п'ять років, тис. грн	2000
Приріст прибутку, запланований на наступні п'ять років, %	20

Задача 24. Для збільшення обсягу виробництва на 50 тис. виробів в рік розроблено чотири варіанти реконструкції і розширення діючого підприємства за такими показниками:

Варіанти	Приріст продукції в гуртових цінах, млн. грн	Собівартість річного обсягу приросту продукції, млн. грн	Капітальні вкладення, млн.грн
1	50,0	48,0	12,0
2	50,0	47,0	17,4
3	50,0	46,0	22,0
4	50,0	45,5	25,7

Визначити оптимальний варіант за строком окупності капітальних вкладень.

Задача 25 На металургійному заводі замість існуючого мартенівського виробництва пропонують побудувати електроплавильний цех з установками неперервної розливки сталі.

Визначити по порівнюваних варіантах:

- 1) собівартість річного випуску продукції;
- 2) суму приведених витрат;
- 3) суму річного економічного ефекту;
- 4) строк окупності додаткових капітальних вкладень.

$$E_n = 0,16.$$

Показники	Існуюча технологія	Нова технологія
1. Річний випуск сталі, тис. т	450	560
2. Собівартість 1 т металу, грн.	680	620
3. Капітальні вкладення, тис. грн.	5650	10950

Задача 26 Виникла необхідність зміни виробничого профілю заводу. Запропоновано два варіанти. Визначити строк окупності капіталовкладень і приведені витрати по варіантах за даними таблиці.

$$E_n = 0,12.$$

Показники	Варіант 1	Варіант 2
Річний обсяг випуску продукції в гуртових цінах, млн. грн.	50	95
Те ж по собівартості, млн. грн.	35	79
Виробничі фонди, млн.грн.	57	118
Капітальні-вкладення, млн. грн	5,0	7,8

Задача 27 Збільшення випуску автомобільної продукції на 100000 шт. може бути здійснено за рахунок:

- 1) будівництва нового заводу;
- 2) реконструкції діючого заводу.

Вибрати більш ефективний варіант, виходячи із даних таблиці, $E_n = 0,22$.

Показники	Варіант 1	Варіант 2
Собівартість річного випуску продукції, млн. грн	15	17
Капітальні вкладення, млн. грн	14	10

Задача 28 Є такі дані по проекту і діючому заводу (таблиця). Визначити показники абсолютної (загальної) економічної ефективності по проекту та діючому виробництву. Розрахувати їх зміну.

Показники	Діюче виробництво	Проект
Оптова ціна, грн.	41,2	46,2
Собівартість, грн.	36,0	41,8
Річний обсяг випуску продукції в натуральному виразі, шт.	200000	305000
Капітальні затрати, млн. грн.	28,8	42,2
Основні виробничі фонди, млн. грн.	26,5	40,3

Задача 29 Проектом організації заводу кошторисною вартістю 50 млн. грн і річним прибутком 15 млн. грн передбачалось здійснення будівництва протягом трьох років із зростанням капіталовкладень по роках, з освоєнням максимальної долі до кінця будівництва і з монтажем обладнання у передпусковий період. Фактично будівництво велось 4 роки. При цьому було допущене заморожування коштів в будівництві у зв'язку із придбанням значної частини обладнання у перші роки. Виявити економічні результати відхилення фактичних строків будівництва від планових, використовуючи формулу приведення різночасних витрат до початку будівництва. Вихідні дані – в таблиці.

Показники	Роки будівництва				Всього
	1	2	3	4	
Капітальні вкладення, млн. грн.					
• по проекту	5	15	30	-	50
• фзк'ггично	15	17	10	8	50
Коефіцієнт приведення до першого року будівництва	1	0,926	0,857	0,794	-

Задача 30 Проектом передбачено побудувати машинобудівний завод протягом п'яти років. Загальна сума капітальних вкладень 450 млн. грн. Визначити будівельний лаг:

- 1) при рівномірному розподілі капітальних вкладень по роках;
- 2) при такому розподілі капітальних вкладень по роках:
1-й рік-50 млн. грн; II-й - 80 млн. грн; III-й - 90 млн. грн; IV-й - 100 млн. грн; V-й -130 млн. грн.

4.1.3 Підсумковий (семестровий) контроль – іспит

До семестрового контролю – іспиту винесені питання і задачі першого та другого модульно-рейтингового контролю.

4.1.4 Контроль знань з вивченої дисципліни.

1. Охарактеризувати операційну систему організації, зокрема: визначити характер операційної функції, дати докладну характеристику входів і виходів операційної системи, основних складових елементів, ключових підрозділів та структури операційної системи в цілому;

2. Охарактеризувати інформаційні та матеріальні потоки в операційній системі;

3. Проаналізувати склад і структуру зовнішнього оточення операційної системи, визначити характер взаємодії між операційною системою та її зовнішнім оточенням.

4. Охарактеризувати систему та процес управління операціями в організації, зокрема: визначити цілі та завдання управління операціями, проаналізувати функції та методи управління операціями;

5. Охарактеризувати склад і структуру системи управління операціями (виробництвом);

6. Охарактеризувати систему стратегічного та поточного управління операційною діяльністю.

7. Виконати аналіз ключових стадій життєвого циклу операційної системи організації, зокрема: визначити етап життєвого циклу, на якому перебуває в поточний момент операційна система організації;

8. Проаналізувати специфіку управління операціями, зумовлену стадією життєвого циклу операційної системи та режимом її функціонування.

9. Визначити зміст виробничої стратегії та її узгодженість з іншими стратегіями організації;

10. Визначити рівень потужності операційної системи (проектний) та здійснити аналіз фактичного завантаження потужностей;

11. Проаналізувати форми організації виробничого (операційного) процесу, методу організації виробничої (операційної) діяльності;

12. Визначити, виходячи з яких критеріїв здійснювався вибір устаткування та його розміщення, проаналізувати тип планування операційної системи;

13. Проаналізувати, які чинники визначили вибір місця розташування операційної системи та чи сприяє воно вирішенню поточних і стратегічних завдань організації.

14. Охарактеризувати систему планування операційної діяльності, визначити сфери, охоплені плануванням, дати характеристику видів і методів планування виробництва (операцій);

15. Виконати аналіз складу, процесу формування і послідовності розроблення виробничої програми та споріднених планів;

16. Розглянути систему оперативного управління функціонуванням операційної системи, охарактеризувати інструментарій поточного планування та контролю операцій.

17. Визначити, як здійснюється управління забезпеченням стабільного функціонування операційної системи організації, зокрема: проаналізувати склад підрозділів виробничої інфраструктури та дати характеристику організації управління виробничою інфраструктурою;

18. Визначити, яким чином здійснюється матеріально-технічне забезпечення виробництва (операцій);

19. Охарактеризувати підходи до управління запасами матеріальних ресурсів;

20. Проаналізувати ступінь забезпеченості виробництва просторовими ресурсами;

21. Визначити види та методи контролю якості продукції;

22. Визначити види та методи контролю якості технологічних та управлінських процесів;

23. Охарактеризувати систему управління якістю, що існує в організації;

24. Визначити складові продуктивності операційної діяльності та за якими методиками здійснюється оцінювання продуктивності;

25. З'ясувати, як визначаються напрями та розробляються конкретні програми щодо підвищення продуктивності операційної діяльності.

26. Дати характеристику загальних і специфічних чинників, що визначають необхідність ревізії виробничої стратегії та здійснення перетворень операційної системи;

27. Охарактеризувати методи планування, організації та контролю, застосовувані в процесі управління перетвореннями операційної системи;

28. Охарактеризувати систему та процес управління перетвореннями операційної системи, що застосовувалися при освоєнні нових продуктів;

29. Охарактеризувати систему та процес управління перетвореннями операційної системи, що застосовувалися при впровадженні нових технологій;

30. Охарактеризувати систему та процес управління перетвореннями операційної системи, що застосовувалися при впровадженні нових форм і методів організації виробництва та праці.

5. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ І НАВЧАЛЬНИХ ЗАСОБІВ

5.1 Основна та додаткова література

Основна:

Нормативна

1. Конституція України. (Основний закон України).
2. Відомості Верховної Ради - .1991. - № 29; 1992. - № 20, 31, 36; 1995. - № 12, 17.зі змін, та допов. 1992 р. № 20, 31, 36 ВВР 1995р. - № 12, 17//Відомості Верховної Ради України. - 1991. - № 29.
3. Про підприємства в Україні: Закон України зі змін, та доповн. /Відомості Верховної Ради України. - 1991. - № 24;1992. - № 17; 1992. № 38, 39; 1993. - N 11, 24, 26, 29; 1994. - № 3; 1995. - №13, 14; 1991.-№36; 1994.- №38; 1993.-№7, 11, 13, 17, 19,24,27.
4. Кодекс Законів про працю України. - К.: Укр.вид.група, 1995. -190. с.
5. Про підприємництво: Закон України зі змін та доповн.// Відомості Верховної Ради України. - 1991. - № 14; 1992. - № 48; 1992. -№51; 1993.-№30; 1994. -№ 3, 28, 40, 49; 1995.-№7, 10, 14.
6. Про захист прав споживачів: Закон України // Відомості Верховної Ради України. - 1991. -№ 30.

Навчально-методична

1. Василенко В.О. Виробничий (операційний) менеджмент: Навч.посіб. – К.: ЦУХ,2003. – 504 с.
2. Гевко І.Б. Операційний менеджмент: Навч. посіб. – К.: Кондор, 2007. – 228с.
3. Гэлловэй Лес. Операционный менеджмент: Принципы и практика. - СПб.: Питер, 202. - 320 с.
4. Ильдеменов А.С., Ильдеменов С.В. Операционный менеджмент. М., 2007. – 337 с.
5. Козловский В. А., Маркина Т. В., Макаров В. М. Производственный и операционный менеджмент: Учеб. — СПб.: Спец. литература, 1998. — 366 с.
6. Козловский В. А., Маркина Т. В., Макаров В. М. Производственный и операционный менеджмент: Практикум. — СПб.: Спец. литература, 1998. — 216 с.
7. Курочкин А. С. Организация производства: Учеб. Пособ. для вузов. К.: МАУП, 2001. – 216 с.: ил.
8. Курочкин А. С. Организация управления предприятием/ А.С. Курочкин; МАУП. _К., 1996 – 132 с.
9. Макаренко М.В., Махалина О.М. Производственный менеджмент: Учеб. пособие для вузов. - М.: 1998. - 384 с.

10. Операційний менеджмент: Навч. посіб. для вузів/ І.А. Олійник., В.Г. пасічник та ін.: МОН України. Укр.. акад.. бізнесу та підприємництва – К.: ЦНЛ, 2006. – 160 с.
11. Організація і планування на підприємстві/ Г.А. Семенов, В.К. Стачевський та ін. – К., 2006. – 528 с.
12. Практикум з операційного менеджменту: Навч. посіб./ Уклад. В.Й. Іванова; МОН України. ХНЕУ. – Х.: ВД «ИНДЕК», 2005. – 72с.
13. Производственный менеджмент: Учеб. Пособие для вузов / С.Д. Ильенкова и др. - М., 2001. - 583 с.
14. Соснін О.С. Виробничий і операційний менеджмент: Навч. посіб. Європейський ун-т. 2- Ге вид. – К., 2002. – 147 с.
15. Сумцов О.М. Основи операційного менеджменту: Підручн. МОН України Нар. укр. акад. – К: ВД «Професіонал». 2004. – 416 с.
16. Сумцов О.М. Основи операційного менеджменту: Підручн. МОН України Нар. укр. акад. – К: ВД «Професіонал». 2005. – 416 с.
17. Сумцов О.М. Основи операційного менеджменту: Підручн. МОН України Нар. укр. акад. – К: ВД «Професіонал». 2006. – 480 с.
18. Фатхутдинов Р. А. Производственный менеджмент: Учеб. для вузов. — М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. — 447 с.

Додаткова:

1. Акофф Р., Эмери Ф. О целеустремленных системах / Пер. с англ. Г. Б. Бубальского; Под ред. И. А. Ушакова. — М.: Советское радио, 1974. — 248 с.
2. Вентцель Е. С. Исследование операций. Задачи, принципы, методология. — 2-е изд., стер. — М.: Наука, 1988. — 206 с.
3. Верба В. А., Загородних О. А. Проектний аналіз: Підручник. — К.: КНЕУ, 2000. — 322 с.
4. Гинзбург Е. Г. Законы и методология организации производственных систем: Учеб. пособие / Отв. ред. П. И. Косов. — Иваново: ИГУ, 1988. — 68 с.
5. Грузинов В. П. и др. Экономика предприятия: Учеб. для вузов / Под ред. проф. В. П. Грузинова.– М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1998. — 535 с.
6. Економіка підприємства: Підручник. — 2-ге вид., перероб. і доп. / За ред. С. Ф. Покропивного. — К: КНЕУ, 2000. — 528 с.
7. Исследование операций в экономике: Учеб. пособие для вузов / Н. Ш. Кремер, Б. А. Путко, И. М. Тришин, М. Н. Фридман; Под ред. Н. Ш. Кремера. — М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. — 407 с.
8. Клейнер Г. Б. и др. Предприятие в нестабильной экономической среде: риски, стратегии, безопасность / Г. Б. Клейнер, В. Л. Тамбовцев, Р. М. Качалов; Под общ. ред. С. А. Панова. — М.: ОАО “Изд-во «Экономика»”, 1997. — 288 с.

9. Климов А. Н., Оленев И. Д., Соколицын С. А. Организация и планирование производства на машиностроительном заводе. — Л.: Машиностроение, Ленингр. отд-ние, 1973. — 495 с.
10. Курочкин А. С. Операционный менеджмент: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 2000. — 144 с.
11. Медведев А. Г. Новая продукция и новая технология в стратегии технического развития машиностроения. — Ленинград: Машиностроение ЛО, 1988. — 201 с.
12. Мескон М. Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: Пер. с англ. — М.: Дело, 1992. — 702 с.
13. Окрепилов В. В. Управление качеством: Учеб. для вузов. — М.: Экономика, 1998. — 639 с.
14. Организация производства на предприятии: Учеб. для техн. и экон. спец. / Под ред. О. Г. Туровца и Б. Ю. Сербиновского. Сер. «Экономика и управление». — Ростов н/Д: Издат. центр МарТ, 2002. — 464 с.
15. Организация, планирование и управление деятельностью промышленного предприятия. — 2-е изд., перераб. и доп. / А. В. Антонец, Н. А. Белов, С. М. Бухало и др.; Под ред. С. М. Бухало. — К.: Выща шк., 1989. — 472 с.
16. Оучи У. Методы организации производства: японский и американский подходы: Пер. с англ. — М.: Экономика, 1984. — 183 с.
17. Промышленная логистика. Логистико-ориентированное управление организационно-экономической устойчивостью промышленных предприятий в рыночной среде / И. Н. Омельченко, А. А. Колобов, А. Ю. Ермаков, А. В. Киреев; Под ред. А. А. Колобова. — М.: Изд-во МГТУ им. Н. Э. Баумана, 1997. — 204 с.
18. Проскуряков А. В. Организация создания и освоения новой техники. — М.: Машиностроение, 1975. — 224с.
19. Рабочая тетрадь к учебнику «Управление организацией»: Раздел 7 «Управление производством» / М. А. Дьяченко, Н. А. Саломатин, А. В. Фель. — М.: ИНФРА-М, 2000. — 86с.
20. Разу М. Л., Воропаев В. И., Якутин Ю. В. и др. Управление проектами и программами: 17-модульная программа для менеджеров «Управление развитием организации». Модуль 8. — М.: ИНФРА-М, 2000. — 320 с.
21. Риггс Дж. Производственные системы: планирование, анализ, контроль: Сокр. пер. с англ. — М.: Прогресс, 1972. — 340 с.
22. Сачко Н. С. Теоретические основы организации производства. — Минск.: Дизайн ПРО, 1997. — 320 с.
23. Управление проектами (зарубежный опыт). — СПб.: «Два Три», 1993. — 446 с.
24. Управление производством: Учеб. / Под ред. Н. А. Саломатина. — М.: ИНФРА-М, 2002. — 219 с.
25. Экономическая стратегия фирмы: Учеб. пособие / Под ред. А. П. Градова. — СПб.: Спец. лит., 1995. — 283 с.

5.2 Методичні посібники і вказівки

1. Методичні вказівки до курсу “Операційний менеджмент” (для студентів спеціальності 8.050201 “Менеджмент організацій” денної та заочної форм навчання). /Укл: Ю.Н. Деречинський, М.Г. Губанова, В.В. Галушка. - Горлівка: АДІ ДонНТУ, 2004. - 54 с.
2. Методичні вказівки для виконання курсового проекту «Управління продуктивністю роботи підприємства» з дисципліни «Менеджмент підприємств» (для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 7.050201 “Менеджмент організацій”) /Укл. Ю.Н.Деречинський, В.В.Капильцова, Н.Є. Муромець, М.Г.Губанова.— Горлівка: АДІ ДонНТУ, 2002.— 36 с.